

AGS-pastore se belewenis van hulle teologiese opleiding¹

Leonard P Maré

(Universiteit van Johannesburg)

ABSTRACT

How AFM pastors experience their theological training

Theological training is in a crisis worldwide. Although the role that Theological Seminaries have fulfilled is acknowledged, there is a growing concern about the ability of these institutions to serve the upcoming generations of Christian leaders. Some warn they may not be well tailored for our post-modern age. Many people feel that the Seminary as an institution is in danger of extinction due to irrelevancy. Seminaries, in general, are perceived as not connecting to the needs of today's church. The Auckland Park Theological Seminary (ATS), whose training is the subject of this research, is not excluded from this concern of the Church for relevant theological training. Many pastors of the AFM of SA are of the opinion that the training offered at the ATS does not effectively train pastors for the ministry. The purpose of this article is to investigate and describe how pastors who studied at the ATS experienced their theological training, as well as to offer guidelines to the Church and the ATS to develop a more effective model for theological training.

1 RASIONAAL

Teologiese opleiding verkeer wêreldwyd in 'n krisis. Uit Europa word gereeld verneem van akademiese poste wat nie meer gevul word nie, en van teologiese fakulteite wat ter wille van oorlewing saamsmelt of andersins, sluit (Joubert 2001:192). Getalle van voornemende teologiese studente is orals aan die afneem, met Suid-Afrika geen uitsondering nie.

Ten spyte van die positiewe rol wat die tradisionele Seminarium in die verlede gespeel het, is daar groeiende kommer of Seminariums in staat is om die opkomende geslagte geestelike leiers te kan dien, veral binne die veranderde omstandighede van die post-

---

1 Leonard Maré is 'n navorsingsassosiaat van die Departement Bybel- en Godsdienkunde aan die Universiteit van Johannesburg. Hierdie artikel spruit voort uit navorsing wat hy aan die RAU (UJhb) gedoen het vir 'n M.A-graad in Kerkleierskap met Dr Johan Geyser as studieleier en Prof Hennie Viviers as mede-studieleier.

moderne samelewing (Wagner 2001:15). Simmons stel dit baie sterk: “The seminary as an institution is in danger of extinction due to irrelevancy”. Die rede daarvoor is omdat “seminaries, in general, are perceived as not connecting to the needs of today’s church” (aangehaal in Wagner 2001:15).

Barna (1993:140-142) sluit hierby aan wanneer hy skryf dat die probleem met Seminariums daarin geleë is dat Seminariums inderwaarheid besig is om teoloë op te lei en nie pastore vir die bediening nie. Gevolglik is die opleiding nie skerp genoeg gefokus op die werk wat deur ’n pastoor in ’n gemeente gedoen word nie. Die klem wat in Teologiese Seminariums geplaas word op onderrig in die Teologie en die Bybel is noodsaaklik, maar dit moet aangevul word met opleiding wat meer gerig is op die praktiese behoeftes van ’n pastoor vir sy dienswerk. Barna pleit dus vir meer relevante opleiding wat die eise van die dag sal aanspreek.

Die grootste krisis wat Teologiese Seminariums in die gesig staar is die vraag na relevansie. Joubert (2001:194-195) waarsku tereg dat teologie die gevaar loop om in ’n elitistiese, irrelevante wetenskap met ’n eie vaktaal wat slegs deur ’n klein groepie ingewydes verstaan word, te verval. Teoloë moet daarom uit hulle “akademiese gate” kruip ten einde relevant te wees. Indien dit nie gebeur nie, sal die Kerk in die post-moderne samelewing waarin ons leef, Teologiese Seminariums ignoreer, en “is die museum vir bedreigde spesies binnekort die teologie se voorland” (:197).

2 PROBLEEMSTELLING

Die Aucklandpark Teologiese Seminarium (ATS), wie se opleiding in hierdie studie onder die vergrootglas kom, word nie uitgesluit by hierdie kommer wat in die Kerk bestaan oor relevante opleiding vir die bediening nie. In gesprekke met pastore word gereeld gehoor dat die opleiding by die ATS nie voldoende voorbereiding vir die bediening is nie, nie prakties genoeg is nie en dat daar nie tred gehou word met die werklikheid van die hedendaagse wêreld nie.

In ’n studie oor uitbranding onder pastore in die AGS van SA (Erasmus 1990) het die pastore wat aan die studie deelgeneem het, die volgende kommentaar gelewer oor die teologiese opleiding wat hulle ontvang het (1990:149-151):

- Daar is tog talle dinge wat belangrik is wat nie behandel is nie. Meer doelgerigte werk moet gebruik word;

- Die praktyk moet meer in ag geneem word;
- Pastore in gemeentelike situasies moet meer dikwels studente toespreek;
- Praktiese geleentheid was daar wel maar dit is oneffektief;
- Te teoreties;
- Studente is nie altyd “voorbereid” vir die werklikheid van die bediening nie;
- Daar moet meer aandag aan die praktiese aspekte van die bediening gegee word;
- Opleiding en praktyk is dikwels twee wêrelde;
- Die praktiese opleiding is baie kunsmatig;
- “I am a missionary and this was not catered for at all”.

Erasmus (1990:155) konkludeer dat die deelnemende pastore hulle teologiese opleiding op akademiese, praktiese en intrapsigiese/interpersoonlike gebiede as onvoldoende beskou. Die kommentaar oor die teologiese opleiding was oorwegend negatief en daarom blyk dit dat die opleiding van pastore in die AGS steeds moet verbeter.

In ’n studie wat deur Wilsenach (1999) gedoen is, blyk dit egter dat die persepsie van irrelevante opleiding, steeds hoogty vier in die Kerk. Die volgende opmerkings deur pastore van die AGS waarmee Wilsenach (1999:6) onderhoude gevoer het, spreek daarvan:

- Die dag wat jy daar uitstap ... begin jy voor!
- Die opleiding is heeltemal irrelevant;
- Totaal uit voeling met die kerk;
- Het my nie in staat gestel nie ...
- Ek voel ’n stuk rebellie en wantroue;
- Die Kerk wil die Kollege toemaak;
- Die dosente het geen praktiese ervaring nie;
- Die opleiding is onvoldoende.

Uit hierdie kort oorsig blyk dit baie duidelik dat teologiese opleiding in ’n krisis is. Dit is die geval wêreldwyd, en meer spesifiek dan, ook by die ATS. Dit is gevolglik noodsaaklik vir die toekoms van teologiese opleiding aan die ATS, en spesifiek die opleiding van effektiewe pastore binne die AGS van SA, dat daar doelgerigte navorsing gedoen moet word om die presiese stand van sake op die tafel te kry.

Die vraag wat ontstaan, en wat deur hierdie studie aangespreek word, is die volgende: Is die teologiese opleiding, soos dit by die Aucklandpark Teologiese Seminarium in die ses vakdissiplines² aangebied word, effektiewe voorbereiding vir die bediening in die post-moderne samelewing? Hoe ervaar pastore in die bediening hulle opleiding aan die ATS as voorbereiding vir die bediening?

3 DOELSTELLINGS EN NAVORSINGSONTWERP

Die doel van die navorsing is tweeledig en kan soos volg beskryf word:

- 'n Verkenning en beskrywing van pastore wat aan die ATS studeer het se belewenis van hulle teologiese opleiding
- 'n Beskrywing van riglyne aan die Kerk en die ATS om die mees effektiewe model vir teologiese opleiding daar te stel.

Die ontwerp van hierdie navorsing is kwalitatief, verkennend, beskrywend en kontekstueel van aard³. Dit is daarop gerig om insig oor en begrip van pastore se belewenis van hulle teologiese opleiding aan die ATS te verkry.

Die navorsing was in twee fases uitgevoer. In fase een is gefokus op pastore se belewenis van hulle teologiese opleiding, asook die identifisering van behoeftes wat aangespreek behoort te word. Die steekproef vir hierdie fase is getrek uit pastore wat sedert 1996⁴ aan die ATS afstudeer het, aangesien hulle oor die inligting beskik wat nodig is vir hierdie studie. 'n Steekproef beteken dat 'n deel van die bevolking uitgekies word as verteenwoordigers van die bevolking om aan die navorsingsprojek deel te neem (Burns & Grove 1993:58).

Die data is versamel by wyse van semi-gestruktureerde fenomenologiese onderhoude. Fenomenologiese onderhoudvoering het ten doel om duidelike en akkurate beskrywings van 'n sekere aspek van menslike belewenis te verkry (Polkinghorne 1989:20, vgl

---

2 Ou Testament, Nuwe Testament, Praktiese Teologie, Missiologie, Ekklesiologie en Dogmatiek.

3 Vir 'n volledige omskrywing van hierdie begrippe, vgl Maré (2003:6-9).

4 Daar is gefokus op pastore wat sedert 1996 afstudeer het aangesien dit die eerste groep is wat hulle teologiese opleiding voltooi het aan die ATS sedert die instelling van graadprogramme by die ATS wat in samewerking met RAU aangebied word.

ook Krueger 1994:6). Die metode is daarop gerig om die totale sistematiese struktuur van individue se deurleefde ervaring vanuit hulle perspektief te verkry asook om die betekenis van die ervaring te beskryf (Omery 1983:50). Elke onderhoud het in die vorm van 'n persoonlike ontmoeting plaasgevind, waarin elke respondent versoek is om sy of haar belewenis van hulle teologiese opleiding so volledig as moontlik te bespreek. Gevolglik is elke onderhoud begin met die vraag: “*Hoe beleef jy die teologiese opleiding wat jy aan die Aucklandpark Teologiese Seminarium ondergaan het as voorbereiding vir die bediening?*”

Die data is volgens Tesch se beskrywende metode van analise geanaliseer (vgl Creswell 1994:156). Veldnotas is as deel van die data in die bespreking geïntegreer. Nadat die data verwerk en die resultate verkry is, is die resultate met relevante literatuur en soortgelyke studies vergelyk. Sodoende kon bepaal word watter ooreenkomste, verskille, en unieke bydraes deur die studie blootgelê is.

In fase twee is daar, gebaseer op die resultate van fase een, riglyne deurgegee aan Teologiese Seminariums, en spesifiek dan die Aucklandpark Teologiese Seminarium, vir die daarstelling van 'n nuwe model vir teologiese opleiding, wat die behoeftes wat in fase een uitgewys is, sal ondervang.

4 PASTORE SE BELEWENIS VAN HULLE TEOLOGIESE OPLEIDING⁵

Nadat die data geanaliseer is, het dit duidelik geword dat daar temas en behoeftes is wat deurlopend voorkom ten opsigte van die pastore wat aan die onderhoude deelgeneem het se belewenis van hulle teologiese opleiding as voorbereiding vir die bediening.

Die volgende tabel illustreer die hooftemas en subtemas van pastore se belewenis van hulle teologiese opleiding aan die ATS as voorbereiding vir die bediening:

---

5 Vir 'n volledige bespreking van hierdie temas, vgl Maré (2003:25-85).

HOOFTEMAS	SUBTEMAS
4.1 Die belang van 'n goeie teologiese opleiding as fondasie vir kennis en verhoudings	4.1.1 Inhoud van die Bybel 4.1.2 Dogmatiek 4.1.3 Dissipline 4.1.4 Vriendskapsverhoudings
4.2 Die fokus van die opleiding van pastore is hoofsaaklik kognitief en nie praktykgerig nie	
4.3 Die ontdekking en ontwikkeling van selfpotensiaal	
4.4 Interpersoonlike vaardighede ontbreek	
4.5 Persoonlike leierskap	4.5.1 Tydsbestuur 4.5.2 Karakterontwikkeling/ spiritualiteit
4.6 Behoefte aan mentorskap	
4.7 Gemeentebestuur en –bediening	4.7.1 Leierskap 4.7.2 Personeelbestuur en Spanbou 4.7.3 Visioenering 4.7.4 Bemarking en Befondsing 4.7.5 Prediking en Kommunikasievaardighede 4.7.6 Mobilisasie van lidmate 4.7.7 Missiologiese opdrag aan die Kerk 4.7.8 Jeug- en Kinderbediening 4.7.9 Diensbeplanning 4.7.10 Musiek en aanbidding 4.7.11 Tegniese bedieningsvaardighede 4.7.12 Algemene bedieningsvaardighede
4.8 Behoefte aan spesialisasie	

Die eerste tema wat geïdentifiseer kan word, is **die belang van goeie teologiese opleiding as fondasie vir kennis en verhoudings**. Die meeste kommentaar wat deur die respondente gelewer is, was gerig op areas waarin hulle van mening is daar tekortkominge bestaan in die teologiese opleiding wat hulle ontvang het. Die enkele positiewe aspekte wat vermeld is, het spesifiek te make met die teologiese

opleiding as fondasie vir kennis en as bron vir die daarstelling van kollegiale verhoudings.

Een van die subtemas wat identifiseer kan word as deel van die positiewe belewenis van die teologiese fondasie wat by die ATS gelê is, is die *kennis van die Bybel* wat opgedoen is. Die respondente is oor die algemeen van mening dat hulle opleiding hulle in staat gestel het om die Bybel met vertroue te kan hanteer. Hulle verstaan die Bybel beter en kan dit integreer in hulle daaglikse bediening in die pastoraat.

Benewens die kennis wat van die Bybel opgedoen is, is *Dogmatiek* ook as vak uitgesonder wat 'n positiewe bydrae gelewer het ten opsigte van die teologiese grondslag wat die opleiding by die ATS verskaf het. Dit verskaf die fondasie waarop hulle geloof gebou kan word. Die teologiese fondasie wat die opleiding by die ATS verskaf het, het ook 'n positiewe bydrae gemaak ten opsigte van *algemene dissipline*. Die belang van selfdissipline in die bediening kan nie genoeg beklemtoon word nie. Die laaste positiewe bydra wat die opleiding by die ATS aan die respondente verskaf het, was die daarstelling van *vriendskapsverhoudings*.

Die tweede tema wat uit die onderhoude na vore gekom het, is dat **die fokus van die opleiding van pastore hoofsaaklik kognitief en nie praktykgerig is nie**. Ten spyte van die positiewe belewenis van die teologiese fondasie wat deur die opleiding aan die ATS gelê is, is die respondente oor die algemeen die mening toegedaan dat die opleiding te teoreties van aard is. Daar word te veel klem geplaas op kognitiewe vermoëns en daar word te min van praktiese, roepingsvoorbereidende opleiding gemaak.

Die derde tema wat identifiseer kan word, is die belewenis van die respondente dat hulle **selfpotensiaal nie ontdek en ontwikkel is nie**. Die respondente het die mening uitgespreek dat die ATS 'n verantwoordelikheid het om studente te help om hulle unieke gawes en bedieninge te ontdek en hierdie potensiaal in elke student te ontwikkel, sodat hulle meer effektief toegerus kan word om hulle bediening te kan uitleef.

Die vierde tema is 'n **gebrek ten opsigte van opleiding in interpersoonlike vaardighede**. Dit het veral te make met die familie – en gesinslewe. Effektiewe toerusting in hierdie verband is uiters belangrik, veral in die lig van die stygende egskeidingsyfers onder pastore. Die eise wat die bediening stel aan die pastoor en sy

gesin is baie hoog. Daar moet voorkomend te werk gegaan word sodat die pastoor en sy gesin hierdie eise die hoof kan bied.

Uit die onderhoude het dit ook na vore gekom dat daar 'n groot behoefte bestaan dat **persoonlike leierskap**, wat insluit *tydsbestuur en karakterontwikkeling of spiritualiteit*, in die teologiese opleiding aangespreek moet word. Uit die onderhoude het dit na vore gekom dat daar 'n behoefte bestaan dat daar aandag gegee moet word aan die ontwikkeling van die karakter en persoonlike spiritualiteit van die studente. Alhoewel elke mens 'n eie verantwoordelikheid het ten opsigte van sy of haar geestelike verhouding met God, behoort die opleiding ruimte te maak dat studente begelei word om hulle persoonlike spiritualiteit te ontwikkel. Gebrek aan gesonde karakter kan 'n deurslaggewende faktor wees ten opsigte van sukses en vooruitgang in die pastoraat.

Die sesde tema, wat by bogenoemde aansluit, is **die behoefte aan mentorskap**. Mentorskap speel 'n rol in 'n hele aantal fasette van die opleidingsproses. Die behoefte aan karakterontwikkeling en persoonlike spiritualiteitsontwikkeling kan onder andere by wyse van mentorskap aangespreek word. Mentorskap kan ook 'n rol speel ten opsigte van die praktiese sy van die opleiding.

Uit die onderhoude was dit baie duidelik dat die respondente die grootste tekortkominge in die opleiding wat hulle aan die ATS ondergaan het, beleef het in die veld van **gemeentebestuur en – bediening**. Hieronder is daar 'n groot aantal subtemas wat onderskei kan word. Dit sluit in *leierskap, personeelbestuur en spanbou, visioenering, bemarking en befondsing*. Die respondente was van mening dat hierdie fasette van die pastoraat heeltemal te min aandag in die opleiding geniet. Dit is wel so dat hierdie aspekte op nagraadse vlak aangespreek word, maar die respondente is van mening dat dit reeds op voorgraadse vlak deel van die basiese teologiese opleiding behoort uit te maak. Die respondente meen dat die fokus van die opleiding verkeerd is. Bogenoemde sake is aspekte van die pastoraat waarmee hulle op 'n daaglikse basis te make het, terwyl hulle teologiese vraagstukke miskien op 'n maandelikse basis moet hanteer.

Uit die onderhoude het ook duidelik geblyk dat die pastore ervaar het dat daar bepaalde gebreke in die opleiding bestaan ten opsigte van *prediking en kommunikasievaardighede*. Die probleem het spesifiek daarmee te make dat daar nie genoegsame aandag

gegee is aan die ontwikkeling van prediking nie. Die respondente meen dat hulle te min geleentheid gehad het om te kan preek, en ook dat daar nie genoegsame terugvoering was om hulle te help om hulle prediking te verbeter nie. 'n Saak wat ten nouste verbonde is aan prediking, is kommunikasievaardighede. Die teologiese opleiding het nie daarin geslaag om effektiewe kommunikasievaardighede aan die pastore te leer nie, en hulle moes dit eers later in die bediening op ander wyses opskerp.

Die respondente het ook die mening uitgespreek dat hulle nie effektief toegerus is om *lidmate te mobiliseer in bedieninge* nie. Die gevolg hiervan is dat baie pastore vandag in die pastoraat probeer om al die werk van die bediening alleen te doen, iets wat eenvoudig nie moontlik is nie, en ook teenstrydig is met God se plan vir die Kerk om as 'n liggaam te funksioneer.

Een van die ernstigste beskuldigings wat teen die ATS gerig word, is die mening van die respondente dat daar geen *missiologiese* ywer onder die dosente voorkom nie. Dit het tot gevolg dat daar geen fokus meer is om uitvoering aan die Groot Opdrag van Matteus 28:29 te gee nie.

Nog 'n faset van die pastoraat waar die opleiding by die ATS in die respondente se ervaring nie voldoende was nie, is *jeug- en kinderbediening*. So 'n kursus moet aangebied word deur pastore wat spesialiste op hierdie gebied is.

Die respondente was ook van mening dat daar 'n behoefte bestaan dat hulle praktiese opleiding moet ontvang hoe om *dienste te beplan*, asook opleiding ten opsigte van *musiek en aanbidding* tydens die eredienste. Die onderhoude het dit verder duidelik gemaak dat daar 'n behoefte bestaan aan opleiding in *tegniese bedieningsvaardighede*. Een van die fasette wat hieronder ter sprake kom, is die aanwending van *multimedia* tydens die dienste. Nog 'n aspek wat met tegniese bedieningsvaardighede te make het, is die gebruik van *videoproduksies* as deel van die liturgiese belewenis van 'n gemeente. 'n Laaste faset wat onder tegniese bedieningsvaardighede ter sprake gekom het, was *rekenaarvaardighede*. Die respondent meen dat die tegnologiese ontwikkelings van vandag dit noodsaak dat 'n pastoor voorberei moet word om rekenaarvaardig te kan wees, anders loop hy of sy (en die Kerk) gevaar om irrelevant te raak.

’n Laaste subtema onder gemeentebestuur en –bediening is ’n aantal algemene bedieningsvaardighede wat ’n aantal respondente genoem het waarvoor hulle praktiese opleiding ontbreek het. Een daarvan is die rol wat *statistieke* in die bediening speel. Die mening is ook uitgespreek dat daar op ’n praktiese wyse geleer moet word hoe om die *sakrament van die doop* te bedien, asook praktiese opleiding ten opsigte van *hospitaalbesoek* moet wees. Hospitaalbesoek en daarmee saam doodsbegeleiding is iets waarmee die pastoor op ’n gereelde basis in die bediening te doen kry.

Die laaste tema wat in die onderhoude sterk beklemtoon is, is **die behoefte aan spesialisasie**. Die respondente is beslis van mening dat die teologiese opleiding nie generaliste moet oplei nie, maar pastore wat ooreenkomstig hulle gawes en passie toegerus word om effektief binne ’n spesifieke bedieningsveld te kan funksioneer. Die behoefte aan spesialisasie beteken nie dat daar nie ’n deeglike basis in Teologie gelê moet word nie. Hierdie spesialisasie-opleiding moet in verskillende bedieningsvelde geskied. Dit sluit in evangelisasie, jeug- en kinderbediening, musiek en aanbidding, videoproduksies, diensbeplanning, die gebruik van multimedia, bemarking en selfs kerkbou. Wat baie duidelik uit al hierdie onderhoude blyk, is dat daar ’n sterk behoefte bestaan na spesialisasie in ’n wye verskeidenheid fasette van gemeentelike bediening. Wat ook duidelik is, is die behoefte dat hierdie spesialisasievakke aangebied moet word deur persone wat kundiges in die praktyk is op daardie spesifieke gebied.

5 LITERATUURKONTROLE

Soos reeds genoem (vgl 3) is die resultate van die navorsing met relevante literatuur en soortgelyke studies vergelyk om te bepaal watter ooreenkomste, verskille, en unieke bydraes deur die studie blootgelê is⁶. Die navorsing van Basson (1996), De Kok (2001) en Gibbs en Coffey (2001) is hier in detail ondersoek. Barna (1993), Malphurs (1999), George (1994), Lewis (2001) en Anderson (1992) het ook relevante kommentaar gelewer oor enkele aspekte van teologiese opleiding en het kortliks ter sprake gekom. Aangesien dit nie moontlik is om in die beperkte ruimte van ’n artikel ’n volledige oorsig hiervan te gee nie, word hier slegs ’n samevatting gegee van

---

6 Vir ’n volledige bespreking van hierdie literatuurkontrole, vgl Maré (2003:86-105).

die ooreenkomste en verskille wat deur die literatuurstudie blootgelê is. Die volgende temas wat ooreenstem met die resultate van my navorsing kan hier genoem word:

- Die belang van 'n goeie teologiese opleiding as fondasie. Dit gaan hier spesifiek om Bybelkennis en Dogmatiek wat onontbeerlik vir hierdie fondasie is.
- Die fokus van teologiese opleiding is hoofsaaklik kognitief en nie genoegsaam praktykgerig nie.
- Teologiese opleiding help nie die studente om hulle eie gawes en bedieningspotensiaal te ontdek en te ontwikkel nie.
- Daar bestaan 'n gebrek aan opleiding in interpersoonlike vaardighede.
- Seminars speel nie 'n doeltreffende rol in die vorming van studente se karakter en spiritualiteit nie.
- Die grootste tekortkominge in teologiese opleiding het te make met die veld van gemeentebestuur en –bediening. Dit sluit in fasette soos leierskap, spanbou en bestuur, kommunikasievaardighede en prediking, jeugbediening, en liturgiese vaardighede.
- Die behoefte aan deelname van gemeentes en spesifiek pastore wat in die praktyk staan, aan die opleiding.

Die volgende temas het slegs in my eie navorsing na vore gekom:

- Die aanleer van dissipline.
- Die kweek van vriendskapsverhoudings.
- Opleiding in tydsbestuur ontbreek.
- Daar is 'n sterk behoefte aan mentorskap deur die dosente.
- Daar is ook 'n aantal subtemas wat onder gemeentebestuur en –bediening val wat uniek in my navorsing was. Dit sluit in sake soos visioenering, bemarking, befondsing, die mobilisasie van lidmate, die missiologiese opdrag aan die Kerk word onderbeklemtoon, diensbeplanning, musiekopleiding, tegniese bedieningsvaardighede soos die gebruik van multimedia en videoproduksies, en algemene bedieningsvaardighede soos die praktyk van die sakrament van die doop, hospitaalbesoek, en die rol van statistieke.
- Die behoefte dat daar gespesialiseerde opleiding moet wees, en nie generaliserende opleiding nie.

6 SLOT: RIGLYNE AAN DIE KERK EN DIE ATS VIR 'N MEER EFFEKTIEWE MODEL VIR TEOLOGIESE OPLEIDING

Hier volg nou 'n beskrywing van riglyne aan die Kerk en die ATS om 'n meer effektiewe model vir teologiese opleiding daar te stel. Hierdie riglyne het nie ten doel om 'n nuwe kurrikulum daar te stel nie. Die presiese manier waarop daar aanpassings in die opleiding van pastore aan die ATS gemaak behoort te word, sal in die praktyk uitgewerk moet word. Die volgende riglyne word aangebied as aanduiding van die faktore wat in 'n nuwe opleidingsmodel aandag moet kry.

Dit is duidelik dat die opleiding aan die ATS in een spesifieke opsig voortreflike diens lewer. Dit is in die verskaffing van 'n **goeie teologiese fondasie**. So 'n fondasie, wat insluit kennis, verstaan en toepassing van die Ou Testament en die Nuwe Testament, eksegetiese vaardighede en Dogmatiek, is onontbeerlik. Dit vorm die basis waarop praktiese vaardighede moet voortbou. Hierdie teologiese fondasie moet die hart van teologiese opleiding vorm. Dit moet egter in gedagte gehou word dat dit nie hier gaan om kennis ter wille van kennis nie, maar om die vaardighede om die Bybel en teologiese kennis in die kontemporêre situasie te kan toepas.

Die opleiding aan die ATS moet baie meer **praktykgerig** wees. Dit is baie duidelik uit die navorsing dat daar 'n groot behoefte bestaan na opleiding wat meer uitkomsgebaseerd is in die sin van praktiese vaardighede wat aangeleer moet word om die "hoe" van die pastoraat met groter effektiwiteit te kan hanteer. In hierdie praktykgerigheid behoort pastore wat in die voltydse pastoraat staan asook gemeentes 'n groter rol te speel. Later meer oor laasgenoemde twee aspekte. Die ATS sal praktikums in die opleiding moet inbou. Dit sluit in praktikums in onder andere pastorale berading, evangelisasie, leierskapsrolspeling, en meer praktikums in prediking. Die ATS kan ook oorweeg om studente vir bepaalde tydperke in gemeentes met wie daar amptelike ooreenkomste bereik is vir internskap te stuur, waar hulle tydens hulle opleiding groter blootstelling aan die praktyk van die bediening kan beleef. Voorbereiding vir die pastoraat kan nie losgemaak word van die beoefening van die praktyk van die bediening nie.

Alhoewel die ATS dit reeds toepas, behoort daar **groter betrokkenheid van pastore wat in die praktyk staan** in die

opleiding te wees. Dit is noodsaaklik dat die Kerk en die Seminarium mede-verantwoordelikheid vir die opleiding van pastore moet aanvaar. Studente het die insette nodig van pastore wat in die pastoraat staan. Net soos mediese dokters en tandartse opleiding ontvang van personeel wat praktiseer, het pastore ook insette nodig van personeel wat daaglik die praktyk van die pastoraat beoefen.

Barna (2001:228-229) is van mening dat die toekoms van teologiese opleiding inhou dat gemeentes, eerder as Seminariums, die teologiese opleiding van pastore, ouderlinge en ander kerkleiers sal hanteer. Hy is ook van mening dat daar alternatiewe instellings sal wees wat die Internet en ander tegnologiese sal gebruik om sodanige opleiding te fasiliteer. Barna onderskat myns insiens die rol van Seminariums in die toekoms. Ek dink wel dat gemeentes baie meer betrokke behoort te wees in die opleiding van pastore, maar ek meen nie dat die rol van Seminariums geheel-en-al deur gemeentes oorgeneem sal word nie. Seminariums behoort in elk geval self ook meer van die Internet en ander tegnologiese hulpmiddels gebruik te maak in die opleiding van pastore.

Ek is wel van mening dat die ATS gemeentes moet identifiseer met wie hande gevat kan word om die opleiding van pastore meer effektief te maak. Sodanige gemeentes en hulle pastore kan 'n baie belangrike rol speel ten opsigte van die praktiese opleiding van kandidate vir die bediening.

'n Groot aantal van die geïdentifiseerde temas het te make met tekortkominge in die **kurrikulum** van die ATS. Dit sal dus nodig wees dat die ATS nuut na sy kurrikulum moet kyk. Dit is veral op die gebied van die Praktiese Teologie dat die leemtes blootgelê is. Opleiding (nie net teoreties nie maar ook prakties) ten opsigte van interpersoonlike vaardighede, leierskap, personeelbestuur en spanbou, visioenering, bemarking en befondsing, prediking en kommunikasievaardighede, die mobilisasie van lidmate, die missiologiese opdrag aan die Kerk, jeug- en kinderbediening, diensbeplanning, musiek en aanbidding, en tegniese bedieningsvaardighede moet ingebou word. Dit beteken dat Praktiese Teologie uitgebou moet word sodat dit dalk soveel as een derde van die kurrikulum moet beslaan.

Dit is uiters belangrik dat die ATS baie meer **missionêr** in sy opleiding moet wees. Dit behels nie net Missiologie as vakgebied nie, maar elke vakgebied moet in diens staan van die missiologiese

opdrag aan die Kerk. Die totaliteit van die opleiding moet uiteindelik daarop gerig wees om pastore op te lei wat meer effektief kan wees in die uitvoering van die missiologiese opdrag van die Kerk.

Die dosente van die ATS moet verantwoordelikheid aanvaar om as **mentors** van hulle studente op te tree. Tans is daar voorgedosente aangestel vir elke klas. Hierdie voorgedosente ontmoet op 'n weeklikse basis met hulle onderskeie klasse. Dit blyk egter dat die behoefte meer 'n een-tot-een mentorsverhouding tussen dosente en studente vereis. Hierdie mentorsverhouding behoort nie net vir die tydsduur van die opleiding in plek te wees nie, maar dit bied die geleentheid vir 'n lewenslange mentorsverhouding.

Die ATS moet in sy opleiding verantwoordelikheid aanvaar om **die karakter en spiritualiteit** van sy studente te ontwikkel. Die omgewing waarin die Kerk funksioneer raak al hoe meer vyandig teenoor die Kerk. In 'n tyd van groot stres en uitdagings, moet pastore voorberei word om geestelik nie net te kan oorleef nie, maar te floreer.

Dit is baie duidelik dat die ATS verantwoordelikheid moet aanvaar om sy studente te begelei tot die **ontdekking van hulle geestelike gawes en bedieninge**. Elke mens word deur God geskape met unieke self – en bedieningspotensiaal. Studente moet begelei word om op die laaste aan die einde van hulle eerste jaar of die begin van hulle tweede jaar toetse af te lê wat hulle gawes aan hulle sal toon. Sodanige toetse moet wetenskaplik-ontwerpte meetinstrumente behels. Daarna behoort hulle gespesialiseerde opleiding te ontvang wat hulle gaan help om meer effektief binne hulle bedieningspotensiaal te kan funksioneer.

Die ATS moet ruimte maak in sy opleiding vir **spesialisasie**. Daar behoort in 'n nuwe kurrikulum geleentheid te wees dat studente in 'n spesifieke bedieningsveld kan spesialiseer, afhangende van hulle selfpotensiaal. Daar behoort sekere dinge vasgemaak te word wat deel van die basiese opleiding moet wees. Daarna moet gespesialiseerde opleiding kan realiseer. Gibbs en Coffey (2001:110, 117) wys tereg daarop dat daar 'n behoefte is aan 'n toename in spesialisasie in teologiese opleiding, gebaseer op die ervaring, gawes en roeping van elke student. Die kurrikulum moet egter 'n kern bevat wat sal verseker dat elke student 'n sterk en gesonde fondasie sal hê waarop die meer gespesialiseerde aspekte van hulle opleiding kan voortbou.

Literatuurverwysings

- Anderson, L 1992. *A Church for the 21st century: Bringing change to your Church to meet the challenges of a changing society*. Minneapolis: Bethany House.
- Barna, G 1993. *Today's pastors*. Ventura: Regal.
- Barna, G 2001. *Boiling point*. Ventura: Regal.
- Basson, G J 1996. *'n Prakties-Teologiese teorie vir leierskap vanuit 'n Kerkgroei perspektief*. D Th proefskrif, Universiteit van Suid-Afrika.
- Burns, N & Grove S K 1993. *The practice of nursing: Conduct, critique and utilization*. Philadelphia: Saunders.
- Creswell, J W 1994. *Research design: Qualitative & Quantitative approaches*. Thousand Oaks: Sage.
- De Kok, P O 2001. *A relevant curriculum framework for the training of pastors*. M Ed dissertation, RAU.
- Erasmus, L J 1990. *Uitbranding onder Apostoliese Geloof Sending pastore: 'n Prakties-teologiese ondersoek*. M Th verhandeling, Universiteit van Suid-Afrika.
- George, C F 1994. *The coming Church revolution: Empowering leaders for the future*. Grand Rapids: Fleming H. Revell.
- Gibbs, E & Coffey, I 2001. *Church next: Quantum changes in Christian ministry*. Leicester: Inter-Varsity.
- Joubert, S J 2001. Teologiekroniek: Die relevansie van teologie in millennium drie. *Verbum et Ecclesia* 22 (1), 191-197.
- Krueger, R A 1994. *Focus groups*. Thousand oaks: Sage.
- Lewis, R 2001. *The Church of irresistible influence*. Grand Rapids: Zondervan.
- Malphurs, A 1999. *The dynamics of Church leadership*. Grand Rapids: Baker. (Ministry dynamics for a new century).
- Maré, L P 2003. *AGS-pastore se belewenis van hulle teologiese opleiding*. M A verhandeling. Johannesburg: RAU.
- Omery, A 1983. Phenomenology: a method for nursing research. *Advances in nursing science* 5 (2), 49-63.
- Polkinghorne, D E 1989. Phenomenological research methods, in Valle, R S & Halling, S (eds), *Existential-Phenomenological perspectives in psychology: Exploring the breadth of human experience*, New York: Plenum.
- Wagner, C P 2001. Reengineering the Seminary of the Postmoderns: An experi-mental paradigm for training ministers. *Strategies for Today's leader*, second quarter, 15-17.
- Wilsenach, L 1999. Marknavorsing: 'n Visie vir 'n nuwe millenium. Gespreknotas.